

แร่เหล็กของประเทศไทย

1. แหล่งแร่เหล็กและปริมาณสำรอง

แหล่งแร่เหล็กที่พบในประเทศไทย ส่วนใหญ่แร่จะโผล่ให้เห็นบนพื้นผิวดิน บนเนินเขาและบริเวณที่เป็นภูเขา ในประเทศไทยพบอยู่ทุกภาค สำหรับแหล่งแร่เหล็กที่มีคุณค่าในเชิงพาณิชย์ **ในภาคตะวันออก** พบแหล่งแร่เหล็กในเขตจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และปราจีนบุรี **ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** พบแหล่งแร่เหล็กในเขตจังหวัดเลย อุดรธานี และจังหวัดนครราชสีมา **ในเขตภาคเหนือ** พบแหล่งแร่เหล็กในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และอุดรดิตถ์ **ในเขตภาคกลาง** พบแหล่งแร่เหล็กในเขตจังหวัด ลพบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี เพชรบูรณ์ กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ **ในเขตภาคใต้** พบแหล่งแร่เหล็กในเขตจังหวัด สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และกระบี่

สำหรับบริเวณที่มีศักยภาพทางแร่เหล็กสูงสุด ได้แก่ บริเวณอำเภอเชียงคาน อำเภอเมือง และอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รวมกันได้ทั้งหมดประมาณ 27 ล้านตัน (45-70 %Fe) สำหรับแหล่งแร่เหล็กในประเทศไทยเป็นเพียงแหล่งแร่เหล็กขนาดเล็กเมื่อเทียบกับระดับโลก โดยแหล่งแร่เหล็กที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ได้แก่ แหล่งแร่เหล็กภูยาง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีปริมาณสำรองประมาณ 19 ล้านตัน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ประเมินปริมาณสำรองแร่เหล็ก ในแหล่งแร่ที่สำคัญในประเทศไทย ที่มีปริมาณสำรองมากกว่า 100,000 ตันขึ้นไป โดยอาศัยข้อมูลเดิมจากกรมทรัพยากรธรณี ปัจจุบันเท่าที่พบว่ามีทั้งหมดประมาณ 26 แหล่ง มีปริมาณสำรองประมาณ 63 ล้านตัน มีปริมาณของโลหะเหล็กร้อยละ 30-70 ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ปริมาณทรัพยากรแร่เหล็ก (Inferred resources) จำแนกตามแหล่งแร่ที่สำคัญ

แหล่งแร่	จังหวัด	ปริมาณสำรอง (เมตริกตัน)	%Fe
1. ภูยาง อ.เชียงคาน (พื้นที่ลุ่มน้ำ 1A)	เลย	19,019,000	59-69
2. บ้านน้ำรอบ อ.ลานสัก	อุทัยธานี	16,000,000	30-68
3. เขาวง อ.เมือง	ลพบุรี	500,000	62
4. เขาทับควาย อ.โคกสำโรง ¹	ลพบุรี	-	44
5. บ้านหนองบอน อ.แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา	6,200,000	45-69
6. เขาคีมคริม อ.บ่อพลอย ²	กาญจนบุรี	4,830,000	40
7. บ้านโรงเหล็ก ¹	นครศรีธรรมราช	-	NA
8. ภูอ่าง อ.เมือง	เลย	1,603,000	43-59
9. ภูเสี้ยะ อ.เชียงคาน	เลย	1,500,000	62
10. แม่ระมาด อ.แม่ระมาด	ตาก	1,500,000	NA
11. แม่โถ อ.แม่แจ่ม	เชียงใหม่	1,000,000	70
12. เขาเหล็ก อ.ชนแดน	เพชรบูรณ์	1,000,000	60
13. ดอยแม่ถอด อ.เสริมงาม	ลำปาง	675,000	65
14. เขาดินแดง อ.พนัสนิคม	ชลบุรี	600,000	65
15. เขาพระงาม อ.เมือง	ลพบุรี	6,500,000	60
16. บ้านเนินไร่ อ.แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา	454,000	58
17. ภูเหล็ก อ.เชียงคาน	เลย	450,000	58
18. หนองโพธิ์ อ.ตากสิน	นครสวรรค์	450,000	64
19. เขาควนทั้ง อ.ฉวาง	นครศรีธรรมราช	341,000	65
20. เขาเหล็ก อ.หนองบัว	นครสวรรค์	300,000	50-70
21. มอดินแดง อ.นาดี	ปราจีนบุรี	250,000	65
22. เขมืองทอด อ.บ้านนาสาร	สุราษฎร์ธานี	200,000	41
23. เขาแก้ว อ.พราณกระต่าย	กำแพงเพชร	157,000	60
24. บ้านป่าสัก อ.วังชัน	แพร่	100,000	62
25. ภูโคก-ภูชุมทอง อ.เมือง	เลย	100,000	66
26. บ่ออีเล็ด อ.วังสะพุง	เลย	100,000	62
รวม		63,826,000	30-70

ที่มา ปรับปรุงจากข้อมูลกรมทรัพยากรธรณี วารสารทรัพยากรแร่ (พ.ศ. 2546) และข้อมูลคำขอประทานบัตร
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

- หมายเหตุ 1. ผ่านการทำเหมือง และได้ขุดผลิตแร่ไปหมดแล้ว
2. อยู่ในเขตพื้นที่ทหาร และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
3. NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

2. อาชญาบัตรสำรวจแร่เหล็ก

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เหล็กอายุ 1 ปี รวม 6 ราย ใน 3 จังหวัด คือ นครสวรรค์ พิชณุโลก และนครศรีธรรมราช ดังแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

อาชญาบัตร ผูกขาดสำรวจ แร่เลขที่	ชื่อผู้ถืออาชญาบัตร	ที่ตั้งอาชญาบัตร	ชนิดแร่	อายุอาชญาบัตร อายุ 1 ปี	
				ตั้งแต่	ถึง
16/2550 (นศ7/2548)	นายอครพล หนูทวี	นบพิตำ อ.กิ่งอำเภอนบพิตำ จ. นครศรีธรรมราช	แบไรต์และแร่ เหล็ก	5-ต.ค.-50	4-ต.ค.-51
17/2550 (นว2/2549)	นางสาววิจิณา เวฬุริยพงศ์	เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	เหล็ก	9-ต.ค.-50	8-ต.ค.-51
30/2550 (พล2/2550)	นางชีวิรัตน์ เกียรติ ถักนาชัย	คันไช้ อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก	เหล็ก	7-ธ.ค.-50	6-ธ.ค.-51
29/2550 (พล1/2550)	นางพิชชาภา รักสม	คันไช้ อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก	เหล็ก	7-ธ.ค.-50	6-ธ.ค.-51
32/2550 (พล3/2550)	บริษัท ชันคำ ไมน์ นึ่ง จำกัด	คันไช้ อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก	เหล็ก	17-ธ.ค.-50	16-ธ.ค.-51
11/2550 (พล1/2549)	นางสาวสุธีรา ศักดิ์ ปัญจโชติ	ตำบลวังโพรง อ.เนินมะปราง จ. พิษณุโลก	เหล็กและแร่ ทองแดง	30-เม.ย.-50	29-เม.ย.-51

ที่มา www.dpim.go.th, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 12 มีนาคม 2551

3. ประทานบัตรการทำเหมืองแร่เหล็ก

ในปัจจุบันประทานบัตรเหมืองแร่เหล็กที่มีอายุและเปิดการทำเหมืองมีอยู่ 9 แปลง แต่ผู้ที่ทำการผลิตรายใหญ่ คือ กลุ่มประทานบัตรแร่เหล็ก 3 แปลง 2 เหมือง ของบริษัท พี.ที.เค ไมนิ่ง จำกัด* จังหวัดเลย นอกนั้นเป็นแหล่งแร่ขนาดเล็ก หรือคุณภาพแร่เหล็กต้องผ่านกระบวนการแต่งแร่หรือผสมกับแร่คุณภาพสูงจากแหล่งอื่นก่อนจึงจะจำหน่ายได้** ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประทานบัตรหม้อแร่เหล็ก

ประทานบัตร เลขที่	ผู้ถือประทานบัตร	ที่ตั้ง	อายุประทานบัตร			เนื้อที่		
			ปี	ตั้งแต่	ถึง	ไร่	งาน	ตรว.
16843/13858 (นว14/2524)	หจก. ไทยธรณีฯ** (บ.วิคทอรี่ รับช่วงฯ)	ต.หนองกัลป์ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	10	30 ม.ค. 42	29 ม.ค. 52	30	1	0
25526/14328 (พข119/2532)	บ.ผาทองสุริยะ จก.**	ต.พุทธบาท อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์	24	14 พ.ย. 33	13 พ.ย. 57	284	2	74
25148/15402 (ลย38/2530)	น.ส.วิรัช ปรุ่งกลิ่น**	ต.นาแหม หาด ทรายขาว อ.เมือง เขียงคาน จ.เลย	10	14 ก.ย. 43	13 ก.ย. 53	103	2	45
27162/15728 (ลย40/2540)	บ.พี.ที.เค. ไมนิ่ง จก.*	ต.นาคินคำ อ.เมืองเลย จ.เลย	25	7 ก.ค. 48	6 ก.ค. 73	247	2	80
27163/15727 (ลย26/2540)	บ.พี.ที.เค. ไมนิ่ง จก.*	ต.นาคินคำ อ.เมืองเลย จ.เลย	25	7 ก.ค. 48	6 ก.ค. 73	241	1	75
25125/14001 (ลย88/2526)	บ. พี.แอนด์.เอส. แบโรที ไมนิ่ง จก.** (บ.ผู้พัฒนเจริญกิจ 2006 จก. รับช่วงฯ)	ต.นาแหม อ.เมืองเลย จ.เลย	25	8 เม.ย. 30	7 เม.ย. 55	67	2	85
27174/15616 (ลย4/2541)	บ.ศิลาศุกกิจ จก.**	ต.จอมศรี อ.เขียงคาน จ.เลย	10	4 ส.ค. 46	3 ส.ค. 56	77	2	46
27164/15740 (ลย27/2540)	บ. เหล็กสยาม จก. (บ.พี.ที.เค ไมนิ่ง จก.* รับช่วงฯ)	ต.นุสม อ.เขียงคาน จ.เลย	10	12 ก.ย. 49	11 ก.ย. 59	85	0	12
25070/15774 (8/2532)	นางเทียนทิพย์ พันธุ์ ประเสริฐ** (บ.เหมืองมังกร จก. รับช่วงฯ)	ต.น้ำรอบ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	10	13 ต.ค. 49	12 ต.ค. 59	28	2	18

ที่มา www.dpim.go.th, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 12 มีนาคม 2551

4. การผลิตแร่ในประเทศและมาตรฐานการซื้อขายแร่เหล็ก

แร่เหล็กที่ผลิตได้เป็นชนิดแร่ Magnetite (Fe_3O_4) และ Hematite (Fe_2O_3) ซึ่งมาจากกลุ่มประทานบัตรของบริษัท พี.ที.เค ไมนิ่ง จำกัด ที่อำเภอเมืองและอำเภอเชียงคานจังหวัดเลยเป็นหลัก เพื่อทำการส่งออกไปยังต่างประเทศสำหรับการถลุงแร่เหล็ก โดยมีมาตรฐานการซื้อขายแร่เหล็กที่เป็นหลักดังนี้คือ

4.1 องค์ประกอบทางเคมี 63 %Fe และมีมลทินต่ำ เช่น SiO_2 Al_2O_3 P S เป็นต้น

4.2 ลักษณะทางกายภาพ เป็นแร่เหล็กก้อน (Lump Ore) ขนาดประมาณ 10 -40 มิลลิเมตร และแร่เหล็กผง (Fine Ore) มีขนาดเล็กกว่า 10 มิลลิเมตร

ราคาประกาศแร่เหล็กเพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ (โดยนำมาจากราคาแร่เหล็กส่งออกท่าเรือเกาะสีชัง, FOB) วันที่ 9 เมษายน 2551 เท่ากับ 1,060 บาท/เมตริกตัน ค่าภาคหลวงแร่ 4.5% ของราคาประกาศ

5. ข้อควรระวังในการซื้อขายแร่เหล็ก

เนื่องจากปริมาณความต้องการแร่เหล็กเพื่อการส่งออกไปต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน มีปริมาณสูงมาก ปัจจุบัน ทำให้มีการหลอกลวงการซื้อขายเกี่ยวกับแร่เหล็ก เช่น แหล่งแร่ที่ยังเป็นเพียงคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรสำรวจแร่ที่มีอายุเพียง 1 ปี คำขอประทานบัตรที่ยังไม่ได้มีสิทธิในการทำเหมืองแร่หรือประทานบัตร เป็นต้น ดังนั้นผู้สนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจาก

5.1 กลุ่มส่งเสริมวิสาหกิจเหมืองแร่ สำนักพัฒนาและส่งเสริม (สพส.) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรุงเทพฯ โทร 02-202-3661

5.2 กลุ่มส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 2 อุตรธานี โทร 042-295-358

แหล่งข้อมูล :

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2551, โครงการศึกษาแหล่งแร่และการทำเหมืองแร่เหล็กและแร่อื่นเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำของประเทศไทย (ปีงบประมาณ2550), กรุงเทพฯ.